

Kā novērst un risināt konfliktus?

Sasniedzamais rezultāts

Atpazīstu konfliktu cēloņus un izmantoju dažādus konfliktu risināšanas paņēmienus. Atbilstoši paužu savas emocijas, uzskatus un uzvedību arī pretrunīgās situācijās.

1. uzdevums. Aplūko atgādni “Konflikts, konfliktu cēloņi un veidi”!

- 1) Kurus konfliktu cēloņus tu atpazīsti?
- 2) Nosauc vēl citus tev zināmos konfliktu cēloņus!

2. uzdevums. Izlasi situācijas aprakstu un atbildi uz jautājumiem!

Inga mācās 5. klasē. Viņas klasebiedrene Evita uzaicināja viņu uz savu dzimšanas dienu, kas notiks Evitas vasarnīcā ārpus pilsētas. Tā kā svinības varētu ievilkties, Inga lūdz atļauju palikt pie Evitas pa nakti. Ingas vecāki tam nepiekrīt un nevēlas ļaut apmeklēt Evitas dzimšanas dienu. Inga ļoti sadusmojas uz vecākiem un dūsmās aizcērt durvis.

	Inga	Vecāki
Ko vēlas?		
Kāpēc to vēlas?		
Kā rīkojas, lai panāktu vēlamo?		

- 1) Izlasi dažādus šīs situācijas risināšanas aprakstus!
- 2) Nosaki katrā situācijā, kuras puses intereses, vēlmes un vērtības tiek ievērotas – vecāku vai Ingas!
- 3) Nosaki, kāds konfliktu risināšanas veids tiek izmantots katrā situācijā! Izmanto atgādni “Konfliktu risināšanas paņēmieni”!
- 4) Novērtē, kurš no konflikta risināšanas veidiem tev šķiet visatbilstošākais, kurš mazāk atbilstošs!
1. kolonnā novērtē risinājuma veidus (1 – visatbilstošākais risinājums, 5 – visneatbilstošākais risinājums)! Pamato savu izvēli!

Vērtējums	Konflikta iespējamā atrisinājuma apraksts	Vai ir ņemtas vērā vecāku intereses, vēlmes un vērtības?	Vai ir ņemtas vērā Ingas intereses, vēlmes un vērtības?	Konflikta risināšana veids
	Inga pieņem vecāku nostāju un neapmeklē Evitas dzimšanas dienas svinības.			
	Inga dzimšanas dienas vakarā slepus aizbēg no mājām un apmeklē Evitas dzimšanas dienas svinības, neņemot vērā aizliegumu.			
	Inga nerunā ar vecākiem vairākas dienas.			
	Inga vienojas ar vecākiem, ka apmeklēs dzimšanas dienas svinības, taču nepalikts pie Evitas pa nakti un atgriezīsies ne vēlāk kā plkst. 22.00.			
	Inga, Evita un abu meiteņu vecāki sazinās un kopīgi vienojas par svinību laika limitu un drošības pasākumiem dzimšanas dienas laikā.			

3. uzdevums. Apraksti situāciju, kad tev bijis konflikts, ko neizdevās atrisināt! Lieto izdomātus konfliktā iesaistīto pušu vārdus!

- 1) Izmantojot mācīšanās stratēģiju “Konflikta risināšanas soļi”, uzraksti, kā tu rīkotos, ja varētu risināt konfliktu vēlreiz!
- 2) Prognozē, kādas būtu šīs rīcības sekas!

4. uzdevums. Darbs grupās.

- 1) Izlasiet grupās doto situāciju aprakstus!
- 2) Nosakiet katras konfliktā iesaistītās puses intereses. Kāds ir konflikta cēlonis?
- 3) Vienojieties, kā jūs ieteiktu konfliktā iesaistītajām pusēm atrisināt šo konfliktu! Kādu konflikta risināšanas veidu jūs izmantotu?
- 4) Izveidojiet tabulu pēc dotā parauga un aizpildiet par katru no situācijām!

Konflikta iespējamā atrisinājuma apraksts	Situācijas atrisinājuma priekšrocības	Situācijas atrisinājuma trūkumi	Konflikta risināšanas veids

- 5) Izveidojiet jaunas grupas tā, lai katrā būtu iepriekšējo grupu pārstāvji!
- 6) Salīdziniet atbildes un vienojieties par optimālāko!

Situāciju apraksti

- Kārlis un Pauls ir draugi, viņi mācās vienā klasē un sēž vienā solā. Taču tagad abi zēni ir kļuvuši par pretiniekiem, jo abiem patīk klases skaistākā meitene – Zane. Zēni vēlas piesaistīt meitenes uzmanību sev, cenšoties nelabvēlīgākā gaismā nostādīt savu pretinieku. Te Kārlis aizliek kāju priekšā, lai Pauls pakristu, ejot pie stundas laikā pie tāfeles. Pauls savukārt izsaka zobgalīgas piezīmes par Kārļa izskatu un apģērbu.
- Ilze un Maija mūzikas skolā apgūst vijoļspēli pie skolas labākās vijoļspēles skolotājas. Abas meitenes ir ļoti muzikāli apdāvinātas un centīgas, taču uz valsts konkursu skolotāja izvirza Maiju, lai gan skolas konkursā abas meitenes ieguva vienādu punktu skaitu, jo valsts konkursā var piedalīties ierobežots audzēkņu skaits no katras skolas. Kopš tā laika Ilze ir apvainojusies uz Maiju un visiem stāsta, ka viņa ir pieglaimojusies skolotājai, lai varētu piedalīties konkursā.
- Skolotāja Bērziņa ir ļoti pieredzējusi matemātikas skolotāja. Taču 7. klases skolēnam Pēterim matemātika galīgi nepadodas. Skolotāja klases priekšā nemitīgi viņam pārmet slinkumu, muļķīgās kļūdas un kaunina par sliktajām atzīmēm pārbaudes darbos. Pēteri šāda attieksme sāpina, un viņš demonstratīvi nepilda uzdevumus, nodarbojas ar blakuslietām, kā arī iesaistās strīdos ar matemātikas skolotāju, norādot, ka arī bez muļķīgajām algebras formulām dzīvē var iztikt.
- Ineta šajā gadā ir pārcēlusies ar ģimeni no Latgales mazpilsētas uz Rīgu, jo vecāki mainīja dzīves un darba vietu. Tagad Ineta iet jaunā skolā. Taču pēc pirmā mācību mēneša Ineta nevēlas iet uz skolu tādēļ, ka klasesbiedri apsmej viņu, saucot par “čangalieti”, jo viņas apģērbs nav tik moderns kā klasesbiedriem, kā arī meitenes valodā ir manāma latgaliešu valodas ietekme.

5. uzdevums. Situācijas/gadījuma analīze un komentārs.

1) Iepazīsties ar situāciju! Atbildi uz jautājumiem!

Zigmāru daudzi uzskata par klases labāko skolēnu. Viņam mājasdarbi vienmēr ir izpildīti, nav nevienas negatīvās piezīmes. Kontroldarba dienās visi grib sēdēt ar Zigmāru, jo viņš iedod “norakstīt” vai pat izrēķina vienādojumu klasesbiedra vietā. Taču, kad kontroldarbs ir garām, neviens ar Zigmāru vairs negrib runāt un apsaukā par “zubru”. Kādu dienu pēc veiksmīgi uzrakstīta kontroldarba klasesbiedri nolēma doties uz kino, arī Zigmārs gribēja pievienoties, taču tika izsmiets un atstumts. Zigmārs apvainojās un nākamajā kontroldarbā vairs nedeva norakstīt un nevienam nepalīdzēja. Klasesbiedri ļoti sadusmojās uz Zigmāru un sāka viņu pazemot un apsaukāt.

2) Kādi, tavuprāt, bija skolēnu konflikta cēloņi? Mini vismaz divus konflikta cēloņus!

3) Kādu konflikta risināšanas paņēmienu izvēlējās klasesbiedri? Atzīmē, tavuprāt, pareizo atbildi!

- Cīņa/pretošanās
- Sadarbība
- Kompromiss
- Pielāgošanās
- Izvairīšanās

4) Kādi ir Zigmāra klasesbiedru izvēlētā konflikta risināšanas veida ieguvumi un trūkumi? Apraksti vismaz 2 ieguvumus un 2 trūkumus!

Ieguvumi	Trūkumi

5) Iedomājies sevi Zigmāra klasesbiedra vietā!

- Kādu šī konflikta risināšanas paņēmienu piedāvātu tu? Pamato savu atbildi!
- Uzraksti soļus, kā tu risinātu šo konfliktu!